

(331. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet (met bijlagen) tot het verleenen van:

1°. machtiging tot het sluiten van eene overeenkomst, als bedoeld in artikel 5a van de Indische mijnwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1910, n°. 293, *Indisch Staatsblad* n°. 588), met de Bataafsche Petroleum Maatschappij, betreffende de opsporing en de ontginning van aardolie en daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden in een in de residentie *Djambi* gelegen terrein, genaamd *Djambi I*;

2°. machtiging tot het sluiten van eene overeenkomst, als bedoeld in artikel 5a van de Indische mijnwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1910, n°. 293, *Indisch Staatsblad* n°. 588), met de Petroleum Maatschappij Zuid-Perlak, betreffende de opsporing en de ontginning van aardolie en daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden in een in de residentie *Djambi* gelegen terrein, genaamd *Djambi II*.

De toelichtende memoriën, die de wetsontwerpen vergezellen, bevatten de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 31 Maart 1915.

WILHELMINA.

(331. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om op den voet van artikel 5a van de Indische mijnwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1910, n°. 293; *Indisch Staatsblad* n°. 588) eene overeenkomst te sluiten tot opsporing en ontginning van aardolie en daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden in een gedeelte van de residentie *Djambi*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Onze Minister van Koloniën, als vertegenwoordigende Nederlandsch-Indië, wordt gemachtigd om met de te 's-Gravenhage gevestigde naamlooze vennootschap „de Bataafsche Petroleum Maatschappij” eene overeenkomst te sluiten, betreffende de opsporing en de ontginning van aardolie en daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden in een in de residentie *Djambi* gelegen terrein, genaamd *Djambi I*, begrensd ten zuidwesten door de lijn, getrokken in de richting astronomisch noordwest-zuidoost, gelegen op een afstand van 6 kilometer in de richting astronomisch noordoost van de monding van de Soengei Mengkela in de Soengei Kapas, van af haar snijpunt met de gewestelijke grens tusschen *Djambi* en Palembang, tot waar zij den weg van Doesoen Moeara Soengei Tanah Abang naar Doesoen Pelapoeng Teleboeng ontmoet, vervolgens deze weg tot aan zijn snijpunt met de Soengei Djangga en verder deze rivier stroomafwaarts tot aan hare uitmonding in de Tembesi-rivier, ten noorden door de Tembesi-rivier en de Batang Hari en ten oosten door den meridiaan over de uitmonding van de Soengei Poedak in de Soengei Koempei en deze rivier tot aan hare monding in de Batang Hari

en zulks overeenkomstig de voorwaarden, vervat in het aan deze wet gehecht ontwerp.

Artikel 2.

De te sluiten overeenkomst wordt kosteloos geregistreerd en is vrij van de heffing van de bij de wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80) bedoelde kanselarij-leges.

Artikel 3.

Deze wet treedt in werking op den dag hare afkondiging.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

ONTWERP.

OVEREENKOMST.

Tusschen Nederlandsch-Indië (in deze overeenkomst aangeduid als „het Land”), ten deze vertegenwoordigd door den Minister van Koloniën, krachtens machtiging bij de wet van en de te 's-Gravenhage gevestigde naamlooze vennootschap de Bataafsche Petroleum-Maatschappij, vertegenwoordigd door hare Directeuren, daartoe uitwijzens acte op 19 Januari 1915 voor den notaris JAN HARMEN BOSCH, standplaats hebbende te 's-Gravenhage, verleden, gemachtigd door den Raad van Beheer, welke die vennootschap ingevolge artikel 7 der statuten vertegenwoordigt zoo in als buiten rechten, (in deze overeenkomst aangeduid als „de Maatschappij”), is overeengekomen als volgt:

Artikel 1.

(1) Het Land verleent aan de Maatschappij voor den tijd van 25 achtereenvolgende jaren, aanvangende met den dag van onderteekening dezer overeenkomst, met uitsluiting van anderen en behoudens de beperking vervat in artikel 2, het recht tot opsporing en ontginning van aardolie en van daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden voor een terrein in de residentie *Djambi*, begrensd ten zuidwesten door de lijn, getrokken in de richting astronomisch noordwest-zuidoost gelegen op een afstand van 6 kilometer in de richting astro-

nomisch noord-oost van de monding van de Soengei Mengkela in de Soengei Kapas, van af haar snijpunt met de gewestelijke grens tusschen Djambi en Palembang, tot waar zij den weg van Doesoën Moeara Soengei Tanah Abang naar Doesoën Pelapoeng Teleboeng ontmoet, vervolgens deze weg tot aan zijn snijpunt met de Soengei Djangga, en verder deze rivier stroomafwaarts tot aan hare uitmonding in de Tembesi-rivier, ten Noorden door de Tembesi-rivier en de Batang Hari en ten Oosten door den meridiaan over de uitmonding van de Soengei Poedak in de Soengei Koempei en deze rivier tot aan hare monding in de Batang Hari.

(2) Dit terrein (in deze overeenkomst aangeduid als „het contractsterrein”) draagt den naam van Djambi I.

Artikel 2.

(1) Het in artikel 1 bedoelde recht tot opsporing en ontginning omvat niet de ontginning van aardolie, welke ongeschikt is voor de bereiding van benzine, lichtolie of residu of voor den verkoop als vloeibare brandstof.

(2) De winning van zoodanige aardolie is slechts geoorloofd tot zoodanige hoeveelheid, als door de Maatschappij, ten behoeve van de ontginning wordt verbruikt.

Artikel 3.

(1) De Maatschappij verbindt zich de opsporing en ontginning, waartoe haar bij artikel 1 het recht is verleend, met zoodanigen spoed, op zoodanige schaal, en met zoodanige hulpmiddelen ter hand te nemen en voort te zetten, als redelijkerwijs kan worden gevorderd in verband met den algemeenen handelstoestand en in het bijzonder met den stand der markt van petroleum en aanverwante producten en geheel afgescheiden van het meerdere of mindere voordeel, eventueel voor de Maatschappij uit de exploitatie van andere olieterreinen voortvloeiende.

(2) De Maatschappij verbindt zich mede, om de opsporing en ontginning op zoodanige wijze te doen plaats hebben, dat daarbij niet meer aan producten verloren gaat dan redelijkerwijs bij een technisch goed gevoerd bedrijf als onvermijdelijk moet worden beschouwd.

Artikel 4.

(1) De Maatschappij betaalt aan het Land:

- a. eene som in eens, bedragende f250 000 (twee honderd vijftig duizend gulden);
- b. een jaarlijksch vast recht per hectare oppervlak van het contractsterrein ten bedrage van:
 - f0.02⁵ per hectare voor de eerste vijf jaren;
 - f0.20 per hectare voor de volgende vijf jaren;
 - f0.50 per hectare voor den verderen duur der overeenkomst;
- c. een jaarlijksche uitkeering bedragende vijftig ten honderd van het bedrijfssaldo over het vorige jaar, bepaald, als in de volgende artikelen omschreven.

(2) Het vast recht wordt berekend en betaald over contractsjaren, de uitkeering over kalenderjaren.

(3) Het oppervlak van het contractsterrein wordt voor de bepaling van het vast recht, behoudens de wijzigingen voortvloeiende uit de toepassing van artikel 17, geacht te bedragen: 336 000 hectaren.

Artikel 5.

(1) Het bedrijfssaldo over eenig kalenderjaar wordt bepaald door de handelswaarde van de in dat jaar gewonnen aardolie en gassen te verminderen met de in dat jaar gemaakte kosten van ontginning, berekend als in artikel 10 omschreven.

(2) De handelswaarde der gewonnen aardolie wordt gelijkgesteld aan die der daaruit verkrijgbare hoeveelheden lichtolie, benzine en residu ter plaatse, waar die worden bereid, verminderd met de kosten van de bereiding zelve (raffinage) en

van vervoer van het ruwe product naar de plaats van bereiding, berekend als in de artikelen 8 en 9 omschreven.

(3) Bij de vaststelling van de handelswaarde wordt niet slechts rekening gehouden met de verkoopprijzen van de producten uit het contractsterrein verkregen, maar ook met de marktwaarde elders van overeenkomstige producten in en buiten Nederlandsch-Indië.

(4) Als residu wordt beschouwd het geheele distillatierestant, overblijvende na de bereiding van lichtolie en benzine; als handelswaarde van het residu die als vloeibare brandstof. Die waarde wordt niet verhoogd, wegens een gehalte aan smeeroliën, paraffine of andere meerwaardige bestanddeelen.

(5) Indien de gewonnen aardolie een zoo gering gehalte aan lichtolie of benzine bevat, dat de kosten van bereiding daarvan meer bedragen, dan de waardevermeerdering die van de bereiding het gevolg zou zijn, of wel, indien de gewonnen aardolie uitsluitend lichtolie of benzine bevat, wordt als grondslag voor de bepaling van het bedrijfssaldo de handelswaarde van het onbereide product aangenomen en worden geen kosten van bereiding, doch alleen die van vervoer naar de plaats van verkoop in aftrek gebracht.

(6) De handelswaarde der gewonnen gassen wordt, bijaldien deze onder normale omstandigheden door de Maatschappij aan derden worden verkocht, uit den prijs van verkoop afgeleid; heeft zoodanige verkoop niet plaats gehad, dan wordt de handelswaarde afgeleid uit die van vloeibare brandstof in dien zin dat 1 kubieke meter gas onder atmosferischen druk gelijk gesteld wordt met 1.25 KG. vloeibare brandstof, wordende overigens de handelswaarde der gassen voor de vaststelling der uitkeering slechts verminderd met de kosten van winning dier gassen.

Artikel 6.

(1) De hoeveelheid gewonnen aardolie wordt bepaald door geregelde meting aan de hoofdverzameltanks van elke als een afzonderlijk ontginningsterrein te beschouwen groep putten.

(2) De meting van gassen geschiedt, nadat die van een groep putten, als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, zijn verzameld.

(3) Van de door meting verkregen hoeveelheden wordt voor raffinage-verliezen twee ten honderd en voor pijpleiding-verliezen een ten honderd voor elke 50 KM. vervoersafstand in mindering gebracht.

(4) Gedeelten van 50 KM. blijven daarbij buiten beschouwing.

(5) De ten behoeve van de ontginning verbruikte hoeveelheden ruwe olie of gassen worden bij de berekening der uitkeering buiten beschouwing gelaten.

(6) Geen gebruik van aardolie of gassen anders dan ten behoeve van de ontginning mag plaats hebben, voordat de metingen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel hebben plaats gehad.

Artikel 7.

(1) De analyse van ruwe aardolie, ter bepaling van de daaruit verkrijgbare hoeveelheid benzine, lichtolie en residu geschiedt volgens de methode van Engler, zooals die is omschreven in het werk „Petroleum” van Sir Boverton Redwood, tweede uitgave blz. 534 en verder, waarbij de benzine- en lichtolie-fracties worden afgesloten bij resp. 120° C. en 285° C.

(2) Indien echter de Maatschappij daartoe aan den Chef van het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië het verlangen te kennen geeft, zal de verkrijgbare hoeveelheid van elk der in het eerste lid genoemde bestanddeelen niet door analyse worden bepaald, maar worden afgeleid uit de bij de bereiding werkelijk verkregen rendementen.

Artikel 8.

De kosten van bereiding van benzine, lichtolie en residu (raffinage) worden voor de berekening der jaarlijksche uitkeering

Macht. tot het sluiten van eene overeenk. met de Bat. Petr. Mij. en de Petr. Mij. Z.-Perlak omtr. de terr. Djambi I en II.

gesteld op een vast bedrag van f 2.50 (twee gulden en vijftig cent) per 1000 Kilogram benzine en lichtolie, blijkens de analyse dan wel het bereidingsrendement uit de ruwe aardolie verkrijgbaar.

Artikel 9.

(1) De kosten van vervoer der ruwe aardolie naar de plaats, waar de handelswaarde wordt vastgesteld, worden voor de berekening van de jaarlijksche uitkeering bepaald door samenvoeging van de navolgende bedragen, t. w.:

a. eene som per jaar en per kilometer, waarover de aardolie door pijpleidingen wordt vervoerd, van:

f	bij een totale jaarproductie van	0	tot	10 000	
300.—	"	"	10 000	"	20 000
500.—	"	"	20 000	"	30 000
575.—	"	"	30 000	"	40 000
625.—	"	"	40 000	"	50 000
665.—	"	"	50 000	"	60 000
700.—	"	"	60 000	"	70 000
730.—	"	"	70 000	"	80 000
760.—	"	"	80 000	"	90 000
780.—	"	"	90 000	"	100 000
800.—	"	"	100 000	"	115 000
820.—	"	"	115 000	"	135 000
840.—	"	"	135 000	"	160 000
860.—	"	"	160 000	"	200 000
880.—	"	"	meer dan	"	200 000
900.—	"	"	"	"	"

tonnen van 1000 kilogram.

b. f 0.001 per 1000 kilogram en per kilometer, waarover de olie met zeeschepen, voorzien van een zeebrief of jaarpas, wordt vervoerd;

c. f 0.005 per 1000 kilogram en per kilometer, waarover de olie op andere wijze wordt vervoerd dan sub a en b is bedoeld.

(2) Voor de berekening dezer kosten van vervoer dienen als grondslag de gemeten hoeveelheden, zonder aftrek van de verliespercentages, vastgesteld in artikel 6.

(3) Bij vervoer van aardolie door pijpleidingen, welke tevens worden gebruikt voor het vervoer van niet binnen het contractsterrein gewonnen olie, wordt het bedrag bedoeld sub a van het eerste lid van dit artikel verminderd naar reden van de totale hoeveelheid, door die pijpleidingen vervoerd, tot die van het contractsterrein afkomstig.

(4) Het totaalbedrag van de in mindering te brengen transportkosten zal evenwel in geen geval hooger worden gesteld dan de som, welke daarvoor naar den bovenomschreven maatstaf zou worden gevonden, bijaldien de Maatschappij de aardolie op de minst kostbare wijze deed vervoeren naar de naastbijgelegen voor afscheep geschikte plaats in de gemeente Palembang.

Artikel 10.

(1) De kosten van ontginning, welke ter berekening van de jaarlijksche uitkeering in aftrek mogen worden gebracht, omvatten zoowel de kosten van opsporing, als die van de eigenlijke ontginning.

(2) De ontginning wordt gerekend te omvatten:

1^e. alle werkzaamheden op het ontginningsterrein verricht voor het boren, verdiepen, schoonmaken en onderhouden der putten;

2^e. alle werkzaamheden op het ontginningsterrein verricht voor de onttrekking van aardolie en gassen aan de putten, voor de voorloopige reiniging (waaronder ook is begrepen het onttrekken van water aan emulsie) en voor de verzameling der producten, tot aan de plaats waar de metingen worden verricht, bedoeld in artikel 7; hiertoe wordt mede gerekend de winning van producten uit gassen.

(3) Benevens de uitgaven voor de sub 1^e. en 2^e. bedoelde werkzaamheden mogen voor de berekening der jaarlijksche uitkeering onder de ontginningskosten worden gerekend:

3^e. de directe uitgaven voor de aanschaffing en het vervoer naar het ontginningsterrein van alle, voor de sub 1^e. en 2^e. van dit artikel omschreven doeleinden benodigde inrichtingen, werktuigen, gereedschappen, materialen, brandstoffen en andere benodigdheden;

4^e. de uitgaven voor werving en aanvoer van werklieden bij de ontginning te werk gesteld, ook voor zoover die buiten het ontginningsterrein zijn gedaan;

5^e. de uitgaven voor oprichting (met inbegrip van die voor het verkrijgen van de beschikking over den benodigden bovengrond) onderhoud, vernieuwing en verwijzing van de gebouwen op het ontginningsterrein voor de sub 1^e. en 2^e. bedoelde werkzaamheden benodigd, voor zoover hiervoor geen huur wordt verkregen;

6^e. de uitgaven voor den aanleg (met inbegrip van die voor het verkrijgen van de beschikking over den benodigden bovengrond) en het onderhoud van land- en waterwegen en transportbanen, voor zoover dienende ten behoeve der opsporing en ontginning;

7^e. de uitgaven voor leiding en beheer van de ontginning, voor zoover op het ontginningsterrein uitgeoefend.

Artikel 11.

(1) De jaarlijksche vaststelling van de wegens uitkeering en wegens rente ingevolge artikel 12, door de Maatschappij verschuldigde bedragen geschiedt, de Maatschappij gehoord, door den Chef van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië dan wel door een ander door het Land aan te wijzen ambtenaar, onverminderd het recht der Maatschappij om geschillen over het bedrag der uitkeering en rente aan de uitspraak van scheidsmannen te onderwerpen, op de wijze als in artikel 22 omschreven.

(2) De Maatschappij is verplicht, alle voor de berekening van vorgenoemde bedragen noodig geoordeelde inlichtingen zoowel jaarlijks als tusschentijds te verstrekken, alsmede aan den Chef van het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië of door hem aan te wijzen ambtenaren te allen tijde gelegenheid te geven, zich door inzage van de boeken, rapporten en andere bescheiden van de Maatschappij en door plaatselijk bezoek aan de terreinen, kantoren en inrichtingen (waaronder ook laboratoria) ter zake op de hoogte te stellen.

Artikel 12.

(1) Alle betalingen, ingevolge deze overeenkomst door de Maatschappij aan het Land te doen, geschieden door storting van de verschuldigde bedragen in 's Lands kas te Batavia en wel van:

1^e. de som, vermeld in artikel 4 sub a, uiterlijk op den laatsten dag der derde maand volgende op die, waarin de overeenkomst is gesloten;

2^e. het vast recht, vermeld in artikel 4 sub b, telkens over een geheel contractjaar, voor de eerste maal uiterlijk op den laatsten dag der derde maand, volgende op die waarin de overeenkomst is gesloten, en verder bij vooruitbetaling telkens voor den aanvang van een nieuw contractjaar;

3^e. de jaarlijksche uitkeering, vermeld in artikel 4 sub c, uiterlijk op den laatsten dag der derde maand, volgende op die waarin het bedrag der uitkeering zal zijn vastgesteld.

(2) De jaarlijksche uitkeering wordt echter geacht telken jare verschuldigd te zijn op den 1sten Juli van het volgende kalenderjaar. Over het tijdsverloop, van dien datum tot en met den dag van betaling is de Maatschappij aan het Land een rente verschuldigd ad 6 0/0 's jaars van het bedrag der uitkeering.

Macht, tot het sluiten van eene overeenk. met de Bat. Petr. Mij. en de Petr. Mij. Z.-Perlak omtr. de terr. Djambi I en II.

(3) De betaling dezer rente zal geschieden gelijktijdig met die van de hoofdsom.

(4) Bij niet voldoening van enig ingevolge deze overeenkomst aan het Land verschuldigd bedrag binnen den daartoe gestelden termijn, verbeurt de Maatschappij een boete van één ten honderd van het door haar verschuldigde, voor elke maand achterstand, zullende een gedeelte eener maand voor een volle maand worden gerekend.

Artikel 13.

De Maatschappij is verplicht om binnen twaalf maanden, na den dag, waarop tot het sluiten van deze overeenkomst machtiging bij de wet zal zijn verleend, al hare uit deze overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen zonder enig voorbehoud over te dragen aan een naamlooze vennootschap, welke voldoet aan de in het volgend artikel gestelde vereischten.

Artikel 14.

(1) De naamlooze vennootschap in het vorig artikel bedoeld, moet ingevolge de Nederlandsche of Nederlandsch-Indische wet zijn opgericht en haar zetel en bestuur in Nederland of Nederlandsch-Indië gevestigd hebben.

(2) De bestuurders der vennootschap, de meerderheid der commissarissen en — indien zij niet in Nederlandsch-Indië gevestigd is — hare vertegenwoordigers aldaar, moeten Nederlanders zijn.

Artikel 15.

(1) De statuten der in de beide vorige artikelen bedoelde naamlooze vennootschap zijn onderworpen aan de goedkeuring van den Minister van Koloniën, welke vóór het verlijden der acte van oprichting behoort te worden gevraagd; wijziging van statuten vereischt de goedkeuring van den Minister van Koloniën.

(2) In de statuten moeten de benoeming en het ontslag van commissarissen afhankelijk worden gesteld van de bewilliging van den Minister van Koloniën, en daarin de bepaling voorkomen, dat Directeuren hunne betrekking niet aanvaarden alvorens hunne benoeming is goedgekeurd door den Minister van Koloniën; deze zal de bevoegdheid hebben een Regeeringscommissaris aan te wijzen.

(3) De Regeeringscommissaris zal het recht hebben kennis te nemen van alle handelingen der vennootschap, de algemeene vergaderingen van aandeelhouders en de vergaderingen van commissarissen bij te wonen en in die vergaderingen een raadgevende stem uit te brengen. Hij zal toegang hebben tot de bezittingen, kantoren en archieven van de vennootschap en van alle boeken, bescheiden, kaarten en schrifturen inzage kunnen nemen en daarvan afschrift doen nemen.

(4) De beloning van den Regeeringscommissaris komt ten laste van den Lande.

Artikel 16.

De rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst voortvloeiende, mogen overigens noch in hun geheel, noch gedeeltelijk worden overgedragen, dan met voorafgaande toestemming van het Land, dat aan het verlenen daarvan bijzondere voorwaarden zal mogen verbinden en ook bevoegd zal zijn die toestemming zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Artikel 17.

(1) De Maatschappij is bevoegd gedeelten van het contractsterrein, vóór den afloop van den in artikel 1 bepaalden termijn wederom ter beschikking van het Land te stellen, mits afstand doende van alle rechten, ter zake van die gedeelten voor haar uit deze overeenkomst voortvloeiend.

(2) Het voornemen daartoe zal moeten blijken uit eene schriftelijke verklaring van de Maatschappij, bevattende de

grensomschrijving van het prijs te geven gedeelte, eene opgave van hare zich daarbinnen bevindende werken en bezittingen, en verdere zoodanige gegevens, als noodig zijn om den omvang en de gevolgen der prijsgeving te kunnen beoordeelen.

(3) Het Land is evenwel bevoegd in de voorgestelde begrenzing van het prijs te geven gedeelte zoodanige wijziging te vorderen, als het in het in het belang van eene doelmatige begrenzing of van eene behoorlijke ontginning noodig zal oordeelen.

(4) Nadat ten aanzien van de begrenzing, alsmede van het oppervlak van het overblijvende gedeelte van het contractsterrein en van al hetgeen verder ter zake regeling mocht behoeven, tusschen partijen overeenstemming zal zijn verkregen, zal een en ander worden vastgesteld bij supplettoire schriftelijke overeenkomst.

(5) Bij tot standkoming van zoodanige overeenkomst, zal het vast recht, bedoeld bij art. 4 sub *b*, over het prijsgegeven terreingedeelte slechts verschuldigd zijn tot het einde van het contractjaar, waarin voor dat gedeelte eene verklaring als bovenbedoeld, voldoende aan de gestelde vereischten, bij den Chef van het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië zal zijn ingekomen.

(6) Zoolang vorenbedoelde overeenkomst niet tot stand is gekomen, wordt de Maatschappij van hare verplichting tot betaling van het bedongen vast recht niet ontheven, doch hetgeen in verband met de prijsgeving naderhand mocht blijken te veel te zijn betaald, wordt bij de eerstvolgende verschuldigde storting of stortingen met de Maatschappij zonder rentevergoeding verrekend.

Artikel 18.

(1) De Maatschappij is bevoegd de ontginning te staken, indien zij ten genoegen van den Gouverneur-Generaal kan aantoonen dat uit de voortzetting van het bedrijf door haar geen voordeel kan worden behaald.

(2) In dat geval zal zij de ontbinding van deze overeenkomst mogen vorderen, mits onder overlegging van de noodige bescheiden, ten bewijze dat het sub 1 bedoelde geval zich inderdaad voordoet, het vast recht over het loopende contractjaar en alle verder door haar uit hoofde dezer overeenkomst verschuldigde bedragen zijn betaald en dat zij ook overigens aan al hare uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen heeft voldaan, dan wel dat zij voor de richtige nakoming daarvan ten genoegen van het Land voldoende zekerheid heeft gesteld.

(3) De Maatschappij wordt van hare verplichtingen om de ontginning voort te zetten niet ontheven, alvorens deze overeenkomst zal zijn ontbonden, hetzij bij rechterlijk vonnis hetzij met onderling goedvinden van partijen, in het laatste geval bij eene supplettoire schriftelijke overeenkomst, welke moet worden aangegaan binnen drie maanden nadat de in het tweede lid bedoelde bescheiden in goede orde aan het Land zullen zijn ingediend.

(4) Ingeval van ontbinding met onderling goedvinden, zal het vast recht, bedoeld bij artikel 4 sub *b*, slechts verschuldigd zijn tot het einde van het contractjaar, waarin de vorenbedoelde supplettoire overeenkomst zal zijn tot stand gekomen dan wel — met inachtneming van den in het voorgaande lid gestelden termijn — tot stand had moeten komen.

(5) Zoolang de ontbinding niet heeft plaats gehad, hetzij bij rechterlijk vonnis, hetzij bij eene supplettoire schriftelijke overeenkomst, wordt de Maatschappij evenwel van hare verplichting tot betaling van het bedongen vast recht niet ontheven, doch hetgeen naderhand mocht blijken te veel te zijn betaald wordt aan de Maatschappij binnen 14 dagen na de ontbinding zonder rentevergoeding terug betaald.

Artikel 19.

Het Land heeft het recht ontbinding dezer overeenkomst te vorderen:

Macht. tot het sluiten van eene overeenk. met de Bat. Petr. Mij. en de Petr. Mij. Z.-Perlak omtr. de terr. Djambi I en II.

- 1^e. indien de Maatschappij ophoudt te voldoen aan de in het eerste lid van artikel 4 der Indische Mijnwet gestelde vereischten. Ontbinding uit dezen hoofde wordt alleen dan gevorderd, wanneer de Maatschappij, na door het Land ter zake in gebreke te zijn gesteld, nalatig blijft aan die vereischten te voldoen binnen een door het Land voor elk geval in het bijzonder naar billijkheid te stellen termijn.
- 2^e. indien de Maatschappij na gerechtelijke ingebreke-stelling nalatig blijft, eenige bepaling dezer overeenkomst dan wel eenige op haar, in verband met de door haar ondernomen ontginning, ingevolge eene algemeene verordening rustende verplichting, binnen een telkenmale door het Land naar billijkheid te bepalen termijn behoorlijk na te komen.
- 3^e. indien naar het oordeel van den Lande de wijze, waarop het bedrijf van de opsporing en ontginning en de verkoop van de producten door de Maatschappij worden gevoerd ten gevolge heeft benadeeling van de nationale Nederlandsche belangen of belemmering van eene gezonde en natuurlijke ontwikkeling van handel en nijverheid in Nederlandsch-Indië.

Artikel 20.

(1) Wanneer de Maatschappij, hetzij wegens het verstrijken van den in artikel 1 gestelden termijn, hetzij uit eenigen anderen hoofde, het recht tot ontginning van delfstoffen in het geheele contractsterrein dan wel in een gedeelte daarvan verliest, verkrijgt het Land de volle vrije beschikking over alle binnen het betrokken terrein of terreinsgedeelte gelegen boorputten met inbeprijp van al hetgeen tot bekleding, verzekering en afsluiting daarvan dient, zonder deswege eenige vergoeding aan de Maatschappij verschuldigd te zijn.

(2) In de gevallen in het voorgaande lid bedoeld, is het Land bevoegd, de overige binnen het geheele contractsterrein, dan wel binnen het betrokken gedeelte daarvan, aanwezige bezittingen der Maatschappij, voor zoover die bezittingen voor de opsporing of voor de ontginning dienen of gediend hebben, geheel of ten deele over te nemen, mits, bij het te niet gaan dezer verbintenis wegens het verstrijken van den in artikel 1 gestelden termijn, minstens één jaar van te voren en, in geval de overeenkomst om welke reden dan ook eerder mocht worden ontbonden, uiterlijk zes maanden na die ontbinding, bij gerechtelijke acte van het voornemen tot overneming kennis is gegeven aan de Maatschappij.

(3) De vaststelling van de overnemingsom geschiedt door eene commissie van drie deskundigen, welke op gelijke wijze worden benoemd als de in artikel 22 dezer overeenkomst bedoelde scheidsmannen.

(4) Wanneer alle drie of twee van de drie leden dier commissie het over de vaststelling van eenig bedrag eens zijn, wordt de door hen vastgestelde som aangenomen en, wanneer al de drie leden van gevoelen verschillen, het gemiddelde der drie schattingen. Alle overige beslissingen der commissie worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen.

(5) De door deskundigen in voege voorschreven vastgestelde overnemingsom is bindend voor de Maatschappij. Indien het Land zich niet binnen twee maanden na de vaststelling dier som ter zake van de overneming heeft verklaard, vervalt de in het tweede lid bedoelde kennisgeving en wordt die beschouwd als niet te zijn geschied.

(6) De kosten van schatting worden, in geval van geheele of gedeeltelijke overneming door ieder der partijen voor de helft gedragen. doch komen, ingeval geene overneming plaats mocht hebben, geheel voor rekening van het Land.

(7) Indien en voor zoover het Land van de in het tweede lid onschreven bevoegdheid tot overneming geen gebruik mocht maken, heeft de Maatschappij gedurende één jaar na het te

niet gaan der verbintenis, dan wel na de ontbinding dezer overeenkomst, het recht al hare in voormeld lid bedoelde bezittingen van het contractsterrein dan wel van het betrokken gedeelte daarvan te verwijderen. Wat niet binnen dien termijn is verwijderd, vervalt van rechtswege aan het Land.

Artikel 21.

(1) De Maatschappij is verplicht zich, gedurende de laatste drie jaren van den in artikel 1 gestelden termijn, te gedragen naar de voorschriften, welke haar door het Land mochten worden gegeven in het belang van den geleidelijken overgang van het recht tot opsporing of ontginning in andere handen en om hare medewerking te verleenen tot uitvoering van alle maatregelen, welke naar het oordeel van het Land aan zoodanigen overgang bevorderlijk kunnen zijn.

(2) Gelijke verplichting rust op de Maatschappij in de gevallen voorzien bij de artikelen 17 en 18 dezer overeenkomst, en wel onderscheidenlijk gerekend van den dag waarop zij haren wensch tot prijsgeving dan wel haar voornemen tot staking zal hebben kenbaar gemaakt.

Artikel 22.

(1) Alle geschillen ter zake van de uitvoering dezer overeenkomst of daaruit voortspruitende worden, voor zoover niet uitdrukkelijk anders is bepaald, onderworpen aan de uitspraak van drie scheidsmannen, die als goede mannen naar billijkheid zullen oordeelen.

(2) De benoeming van scheidslieden heeft plaats, indien partijen niet binnen 30 dagen na het ontstaan van eenig geschil omtrent de keuze tot overeenstemming komen, door het Hoogerechtshof van Nederlandsch-Indië.

(3) De kosten van elke arbitrage worden gedragen door de in het ongelijk gestelde partij, doch de scheidsmannen zijn bevoegd om die kosten te verdeelen, indien beide partijen over en weder op eenige punten in het ongelijk mochten worden gesteld.

Artikel 23.

Partijen kiezen voor de uitvoering van deze overeenkomst en van al wat daarop betrekking heeft onveranderlijk domicilie ten kantore van den Chef van het Mijnwezen te Batavia.

Aldus in tweevoud opgemaakt te 's-Gravenhage den
1915.

De Minister van Koloniën,

De Bataafsche Petroleummaatschappij,

De Raad van Beheer,

Namens dezen

De Directeuren,